

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

USNESENÍ

VÝBOR REGIONŮ

133. PLENÁRNÍ ZASEDÁNÍ VR, 6. 2. 2019–7. 2. 2019

Usnesení Evropského výboru regionů k boji proti nenávisným výročkům a trestným činům z nenávisťi

(2019/C 168/01)

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ (VR),

- hluboce šokován a zarmoucen vraždou starosty Gdaňsku a člena VR Pawła Adamowicze, jenž byl opravdovým Evropanem, který prosazoval a hájil hodnoty svobody, solidarity, demokracie, sociálního začleňování a důstojnosti;
- s ohledem na Evropskou úmluvu o lidských právech,
- s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie,
- s ohledem na své stanovisko Boj proti dezinformacím na internetu: evropský přístup ze dne 6. února 2019,
- s ohledem na své stanovisko Boj proti radikalizaci a násilnému extremismu: preventivní mechanismy na místní a regionální úrovni ze dne 15. června 2016,
- s ohledem na debatu na téma Boj proti atmosféře nenávisťi a fyzickému násilí páchanému na demokraticky zvolených držitelích mandátu, která proběhla v Evropském parlamentu dne 30. ledna 2019;
- s ohledem na činnost skupiny EU na vysoké úrovni pro boj proti rasismu, xenofobii a jiným formám nesnášenlivosti,
- s ohledem na potřebu prohloubit dialog s lidmi, mj. vzhledem k probíhajícím a budoucím volbám na místní, regionální, celostátní a evropské úrovni,

1. je hluboce znepokojen rostoucím výskytem nenávisných výroků a trestných činů z nenávisťi a tím, že se zvrhla veřejná debata, která je původcem všech možných druhů násilí, extremismu, propagandy a nesnášenlivosti v Evropské unii (EU) a zpochybňuje samotné základy evropského projektu. Se znepokojením konstatuje, že volení zastupitelé jsou v jednotlivých zemích při výkonu svého demokratického mandátu vystaveni nedovolenému ovlivňování. Populismus a nedemokratické síly jsou pro demokracii výzvou a mohou v konečném důsledku oslabit její fungování;

2. poukazuje na to, že EU je založena na společném souboru základních hodnot, mezi něž patří lidská důstojnost a nediskriminace, jak stanoví článek 2 Smlouvy o Evropské unii, a taktéž svoboda projevu, jak stanoví článek 10 Evropské úmluvy o lidských právech a článek 11 Listiny základních práv Evropské unie;

3. očekává, že evropská, celostátní, regionální a místní úroveň správy, sdělovací prostředky, organizace občanské společnosti, hospodářské subjekty a jednotliví občané budou tyto hodnoty respektovat, neboť jsou základem vzájemné důvěry a vzájemného porozumění a základním kamenem otevřené a demokratické společnosti;

4. poukazuje na to, že nenávisťná rétorika rozděluje naši společnost, vyvolává strach a radikalizaci, hanobí a odlidšťuje jedince a může vyústit v závažné činy. Podrývá cíl, který všichni sdílíme: silná Evropa, jednotná v rozmanitosti, míru a společných hodnotách;

5. vyzývá všechny úrovně správy, aby přijaly opatření k předcházení násilí, obtěžování, nenávistným výrokům a trestným činům z nenávisti a k ochraně občanů před nimi. Žádá, aby všechny politické strany jakožto základy efektivní demokracie upustily od nenávistných výroků a propagandy jako metod získávání politických výhod;

6. poukazuje na to, že regionální a místní politici, zejména starostové a místní zastupitelé, jsou častěji oběťmi nenávisti a fyzického násilí, jelikož jsou blízko občanům;

7. zdůrazňuje, že politici společně s četnými místními a regionálními iniciativami a subjekty občanské společnosti stojí v přední linii boje proti nesnášenlivosti a zároveň mají povinnost potírat násilné chování a nenávistné výroky a nesou odpovědnost na tomto poli;

8. vyzývá všechny členské státy EU a všechny úrovně správy, aby investovaly do vzdělávání a zvyšovaly povědomí občanů o potřebě vzájemného respektu a závažných rizicích vyplývajících z nenávistných výroků a trestných činů z nenávisti pro jednotlivce, společnost a demokracii;

9. vyzývá k propagaci odpovědného používání internetu a mediální gramotnosti s cílem vybavit občany, zejména mladé lidi, znalostmi a schopností identifikovat nenávistné výroky a trestné činy z nenávisti a potlačovat je na internetu i v realitě;

10. vyzývá všechny sociální sítě a internetové platformy, aby se společně ujaly odpovědnosti za prosazování a podporu svobody projevu a současně bojovaly proti nenávistným výrokům a trestným činům z nenávisti na základě kodexu chování pro boj proti nezákonným nenávistným projevům online, na němž se s Evropskou komisí v květnu 2016 dohodly Facebook, Twitter, Microsoft a YouTube. Rovněž žádá o vytvoření účinných nástrojů k ukončení anonymity, odstraňování falešných účtů a monitorování temného webu, který je často využíván jako prostředek šíření radikálního obsahu;

11. bere na vědomí čtvrté hodnocení kodexu chování EU pro boj proti nezákonným nenávistným projevům online, které předložila Evropská komise dne 4. února 2019. Poukazuje na to, že v 72 % případů zúčastněné společnosti působící v oblasti informačních technologií reagovaly na upozornění na nenávistné výroky odstraněním obsahu. Zároveň vyjadřuje politování nad tím, že míra poskytování zpětné vazby uživatelům poklesla na 65,4 %. Doporučuje proto zvážit, zda by dobrovolný přístup upravený tímto kodexem neměl být doplněn regulačním opatřením na úrovni EU;

12. vybízí k lepší spolupráci a komunikaci mezi všemi úrovněmi správy, policejními orgány, orgány pověřenými trestním stíháním, soudními orgány a rovněž organizacemi občanské společnosti, aby bylo možné včas identifikovat nenávistné výroky a trestné činy z nenávisti, zavádět vhodná opatření k jejich předcházení a boji proti nim a zajistit řádné vyšetřování, stíhání, usvědčení a odsouzení;

13. považuje za nezbytné, aby byl v každém členském státě vytvořen ve spolupráci s EU a regionálními a místními orgány systém varování sloužící k podpoře a poradenství, aby známí nebo rodina mohli rychle a snadno vyhledat pomoc, pokud osoba začne projevovat sklon k násilnému extremismu a trestným činům z nenávisti;

14. vyzývá k podpoře všech obětí a svědků nenávistných výroků a trestných činů z nenávisti a k solidaritě s nimi a povzbuzuje je k tomu, aby takové chování oznamovaly příslušným orgánům, které musí zajistit ochranu obětí a svědků. Žádá o zavedení opatření a mechanismů, díky nimž budou moci orgány činné v trestním řízení snadněji navázat efektivní spolupráci s oběťmi, občanskou společností a komunitními organizacemi na řešení tohoto problému;

15. poukazuje na to, že stávající nástroje nezajistily úplnou ochranu lidských práv a lidské důstojnosti, a vyzývá proto členské státy, aby v souladu se zásadami subsidiarity a proporcionality ⁽¹⁾ spolupracovaly s místními a regionálními orgány a s EU na vytváření účinných právních předpisů a nástrojů k boji proti šíření nenávistných výroků a podněcování k trestným činům z nenávisti;

16. pověřuje svého předsedu, aby toto usnesení předložil Komisi, Evropskému parlamentu, Radě, předsedovi Evropské rady, rumunskému předsednictví Rady EU a politickým skupinám EU.

V Bruselu dne 7. února 2019.

předseda

Evropského výboru regionů

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽¹⁾ V souladu s pokyny skupiny EU na vysoké úrovni pro boj proti rasismu, xenofobii a jiným formám nesnášenlivosti.